

שפת אמת על התורה

עש"ק פ' וישב, תשפ"ג

Sponsored by Mark Goldin

in honor of the rabbis of the YU Kollel
and to celebrate Anne and Andrew Goldin's birthdays
and our wedding anniversary

yukollelLA.com/whatsapp
Join the Kollel Updates WhatsApp Group!

פרשת וישב (פרק ל"ט): (ז) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתֵּשֶׂא אִשְׁתֵּי אֲדָנָיו אֶת עֵינֵיהֶן אֶל יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שָׂכְבָה עִמִּי: (ח) **וַיִּמָּאן וַיֹּאמֶר** אֶל אִשְׁתֵּי אֲדָנָיו הֵן אֲדָנִי לֹא יָדַע אֶתִּי מִה בְּבִית וְכָל אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדִי: (ט) אֵינְנוּ גְדוֹל בְּבֵית הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא חֲשַׁף מִמֶּנִּי מְאוּמָּה כִּי אִם אוֹתָךְ בְּאֲשֶׁר אֶתְּ אִשְׁתּוֹ וְאִיךָ אֶעֱשֶׂה הַרְעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטְאתִי לֵאלֹהִים:

1. שפת אמת בראשית פרשת וישב שנה תרלז

במדרש וימאן ויאמר כו'. דרכו של הקדוש ברוך הוא לבחור מאוהבי בית אבא לעולה כו'. קשה שהמדרש מחפש טעמים רחוקים כאלה על אשר מיאן לחטוא. רק באמת תגבורת הצדיקים על היצה"ר כענין בטל רצונך. וכאשר חכמים הגידו אשר יאמר האדם אפשי בבשר חזיר ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי. אבל להיות ממאן בדבר עבירה הוא תימה. ולכן אומר שיוסף מצא לו עצה איך לגרש כל התאוה עד שמיאן בה. מצד שחשב הרי הוא מוכן ודאי למסור נפשו בעבור הקדוש ברוך הוא. שכן כל איש ישראל מוכן למסור נפשו בג' עבירות שמחוייבין למות עליהם. והלא אם יצוה הבורא שיעלהו לעולה היה מרוצה וא"כ איך ישמע לעצת היצה"ר בדבר שאין בו סכנת נפשות. ואמת כי חשבון זה מסייע לכל איש ישראל להצילו מדבר עבירה. בהזכרו אשר הוא מוכן למסור נפשו בעבור ציווי הבורא:

2. שפת אמת בראשית פרשת וישב שנה תרמד

בפסוק וימאן ויאמר אל אשת אדוניו כו'. פי' בתחלה מיאן בעבירה בלי טעם רק כמ"ש חז"ל אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר. רק מה אעשה אבי שבשמים גזר עלי. ואמת שע"י יראת שמים זה זוכין אח"כ למצוא טעמים לבחור בטוב ולמאוס ברע. לכן ע"י וימאן בא לנתנית טעם כי החכמה של האדם הבל. ויש בו כמה טעותים. אבל החכמה והדעת שבא ע"י יראת שמים היא האמת. וז"ש חז"ל כל שיראת חטאו קודמת כו' חכמתו מתקיימת. וכ' הן יראת ה' היא חכמה פי' החכמה הבאה בכח היראה. ויתכן לומר ויאמר אל אשת אדוניו שכל הטעם הי' רק להמשיך גם אותה. ואפשר זה שאמרו חז"ל שכוונתה היה לשם שמים זה נעשה לבסוף ע"י המשא ומתן שהי' ביניהם. ובדברים אלו נצנצה בה הרהורי קדושה אם כי מקודם היתה מרשעת ממש:

ספר מסילות ישרים הקדמה

הוא מה שאמר שלמה (משלי ב ד): אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אז תבין יראת ה'. אינו אומר אז תבין פילוסופיה, אז תבין תכונה, אז תבין רפואה, אז תבין דינים, אז תבין הלכות, אלא אז תבין יראת ה'. הרי לך, שלהבין היראה צריך לבקש אותה ככסף ולחפש אותה כמטמונים. הדי איפוא במה שמלומד לנו מאבותינו ובמה שמפורסם אצל כל בן דעת דרך כלל. או, הנמצא זמן לכל שאר חלקי העיון ולעיון הזה לא יהיה זמן. למה לא יקבע אדם לעצמו עתים לפחות להסתכלות הזה אם מוכרח הוא בשארית זמנו לפנות אל עיונים או אל עסקים אחרים.

והנה הכתוב אומר (איוב כח, כח): הן יראת ה' היא חכמה, ואמרו רבותינו ז"ל (שבת לא): "הן" - אחת, שכן בלשון יוני קורין ל"אחת" הן. הרי שהיראה היא חכמה והיא לבדה חכמה, וודאי שאין נקרא חכמה מה שאין בו עיון. אך האמת היא, כי עיון גדול צריך על - כל הדברים האלה לדעת אותם באמת ולא על צד הדמיון והסברה הכוזבת, כל - שכן לקנות אותם ולהשיגם.

שפת אמת על התורה

עש"ק פ' וישב, תשפ"ג

Sponsored by Mark Goldin

in honor of the rabbis of the YU Kollel
and to celebrate Anne and Andrew Goldin's birthdays
and our wedding anniversary

3. שפת אמת בראשית פרשת וישב שנה תרסא

בפסוק ויהי בבית אדוניו המצרי. ויהי שם בבית הסהר. ויהי בהיותו יהי'. הוא בחי' השתוות שלא קיבל שינוי מכל אלה המקומות. וכ"כ ויוסף הי' במצרים. הוא יוסף הרועה הוא המלך ולא נשתנה. וזהו בחי' צדיק יסוד עולם. ולכן הי' הוא המכין לגאולה. שזה עיקר נסיון הגלות שלא יקבל שינוי עי"ז. וכן צריך להיות איש ישראל לידע ולהאמין כי הכל בהשגחת הבורא ולא במקרה. וגם כשירד למצרים ולבית הסהר ידע שזהו שליחות הבורא ית' ובכ"מ שרצונו ית' לשלוח האדם צריך לעשות שליחותו ולעשות רצון המלך. ולפי שהי' גלוי לפניו ית"ש שלא יקבל שינוי נשתלח הוא ראשון למצרים להיות הכנה לכל בני ישראל. וכן דרשו חז"ל בזכות יוסף נגדרו כל בניי בעריות במצרים. וגם מה שדרשו בזכות שרה נגדרו כל הנשים גם בה כ' ויהיו חיי שרה כולן שוין שלא קיבלה שינוי כשנלקחה לפרעה וכן יוסף כמ"ש:

ספרי דברים פרשת האזינו פיסקא שלד

ויוסף היה במצרים וכי אין אנו יודעים שיוסף היה במצרים אלא להודיע צדקו של יוסף שהיה רועה את צאן אביו ואף על פי שנתמנה מלך במצרים הוא יוסף בצדקו.

4. שפת אמת בראשית פרשת וישב שנה תרס

בפסוק וינס ויצא החוצה. וכתוב התם ויוצא אותנו החוצה דרשו חז"ל למעלה מכיפת הרקיע. כן יוסף יצא מכל דרך הטבעי. ובאברהם אע"ה כ' ויוצא אותנו שעדיין לא הי' נימול והקב"ה הבטיחו כה יהי' זרעך שיהי' להם כח בעצמם לצאת מן הטבע והאמין בה' ויחשבה לו צדקה כי לא הי' משיג איך יוכל בשר ודם מעצמו לצאת מן הטבע אבל הקדוש ברוך הוא חתם לו ולזרעו אות ברית קודש אשר בכח הזה יכולין לצאת מן הטבע כמ"ש מי יעלה לנו השמימה. השמימה הוא למעלה מכיפת הרקיע. והנה לאברהם וליוסף ניתוסף להם ה'. שמדת אברהם נגמר עי"י יוסף ושניהם ענין אחד. ובזכותו של אברהם אע"ה נברא העולם כמ"ש בהבראם באברהם והוא אות ה' שבה נברא העולם. וביוסף ה' שבה מתקיים העולם.

5. שפת אמת בראשית פרשת וישב שנה תרמ

...ויעקב אע"ה הכין עצמו לקבל הגלות כמ"ש בזוה"ק מגורי לשון יראה ופחד. שהגם שהיה בפחד מקיום שט"ח גר יהי' זרעך. אעפ"כ צדיק ככפיר יבטח...וישב יעקב כו' מגורי אביו שנתישב (עצמו) באותו הפחד בעצמו כמ"ש בשם הבעש"ט ע"פ מן המיצר קראתי כי הבורח בעת צרה הוא כאשה עוברה שכל מקום שבורחת העיבור עמה. כן כל עצב שצריך להיות נולד תולדות מזה כמ"ש בכל עצב יהי' מותר. א"צ לסלק עצמו מזה רק למצוא העזר והתולדות תוך המיצר. ז"ש וישב כו' וכתוב אח"כ אלה תולדות יעקב כו'. והוא ללמד לכל בניי שלעולם נמצא הרפואה תוך המכה. ועי"י הכינוס שמאספין כל הכחות אל הפנימיות אז אמת מארץ תצמח. ואח"כ רואין כי כולם ישא רוח כו' הבל כנ"ל:

פ' דברים (פ"א): (יז) לא תפירו פנים בַּמִּשְׁפָּט פְּקוּטן פְּגוּל תִּשְׁמְעוּן לֹא תִגּוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ...
פ' שופטים (פי"ח): (כב) אֲשֶׁר יִדְבֵר הַנְּבִיא בְּשֵׁם ה' וְלֹא יִהְיֶה הַדְּבָר וְגו' לֹא תִגּוּר מִמֶּנּוּ.

